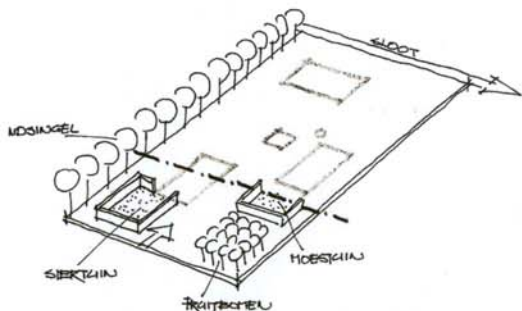

De ervenconsulent van Het Oversticht

Sinds enige tijd kunnen particulieren en gemeenten in Overijssel met vragen over de inrichting van hun agrarische erven terecht bij de zogenaamde ervenconsulent van Het Oversticht. Aanleiding hiervoor was het landelijke reconstructieplan, waarbij per provincie drie soorten gebieden zijn onderscheiden: daar waar agrarische bedrijven zoveel mogelijk geclusterd worden en (letterlijk) de ruimte krijgen om zich te vestigen en te groeien (landbouwontwikkelingsgebieden); daar waar het landschap van cultuurhistorisch belang is en prevaleert; en gebieden waar beperkte ontwikkeling van agrarische bedrijven mogelijk is (landbouwontwikkelingsgebied, verwevinggebied, extensiveringgebied). In dit reconstructieplan wordt zeer gehecht aan de ruimtelijke kwaliteit. Hieruit is in Overijssel de ervenconsulent voortgevloeid, een twee jaar durend project dat is ondergebracht bij Het Oversticht en dat mogelijk is dankzij een provinciale subsidie en financiële ondersteuning vanuit het Oversticht. Het team van ervenconsulenten bestaat uit twee landschapsarchitecten en een architect.

De ambitie van het project is om samen met de opdrachtgever te komen tot verbetering van de landschappelijke kwaliteit: agrarische erven die passen in het landschap, waarbij landschap, erf en bebouwing een samenhang krijgen of behouden. Taak van de ervenconsulent is om zowel gemeenten als particulieren

te adviseren bij wijzigingen aan het erf, wanneer er een bouwopgave van meer dan 500 m² is. Daarbij kun je denken aan restauratie, herbestemming, verbouwing, nieuwbouw, al dan niet gepaard gaande met sloop of herinrichting van het terrein. De consulent ontwerpt niet, maar geeft adviezen, tips of informatie of verwijst door naar deskundigen. Dit gebeurt in een zo vroeg mogelijk stadium van het planproces. In adviezen aan gemeenten wordt altijd getoetst aan gemeentelijk beleid, waaronder de welstandsnota. Indien gewenst werkt de consulent ook samen met architecten of landschapsarchitecten van Het Oversticht of andere partijen, zoals de Monumentenwacht, Landschap Overijssel of het Atelier Ruimtelijke Kwaliteit Overijssel.

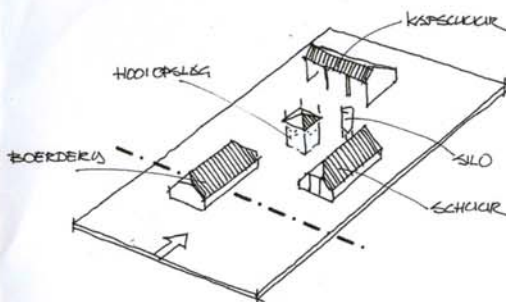
Sinds augustus 2006 is het project in een stroomversnelling geraakt en komen steeds meer gemeenten met vragen bij de consulent. Veel van deze vragen vloeien voort uit de Rood-voor-rood-regeling (waarbij na sloop van landschapontsierende stallen de bouw van een nieuwe woning met eventueel bijgebouw mogelijk is) en de VAB (Vrijkomende Agrarische Bedrijfsgebouwen). Onderwerpen zijn bijvoorbeeld: is het te slopen pand landschapontsierend of is het juist karakteristiek? (Hierbij hoeft ook meer recente bebouwing niet ontsierend te zijn en kan dit vaak zelfs bijdragen aan het ensemble.) Als een ontsierend pand gesloopt wordt, wat is dan de beste plek voor nieuwbouw? Welke voorwaar-

Boven: Oude structuur
Links: oude erfstructuur

Boven: IJsseldelta
Onder: Herstel van een oud element

den worden er aan de vormgeving gesteld? Hoe is er een eenheid te creëren, als er meerdere nieuwbouwwoningen op een erf worden gerealiseerd? Bij resterende (monumentale) opstallen kan het advies zijn om op tradities terug te grijpen. In uitzonderlijke gevallen wil men het oorspronkelijke erf reconstrueren. Ieder advies is maatwerk en betreft veelal een nieuwe situatie met nieuwbouw.

Bij het adviseren leiden de consulenten de karakteristieken af uit de omgeving. Er wordt op zeer concrete wijze geadviseerd op drie punten:

Het landschap: hoe ligt het geheel in het landschap, bijvoorbeeld ten opzichte van de weg, het reliëf in het landschap? Zo werd op een idee om te bouwen op een kamp negatief geadviseerd, omdat in het verleden nooit op dergelijke goede akkergrond werd gebouwd.

De erfstructuur: hoe zijn de gebouwen, het groen en het water gesitueerd op het erf?

De erfinrichting: wat is er aanwezig op het erf aan bebouwing, beplanting, verharding, erfafscheiding, verlichting etc.

De ervenconsulent wordt bij voorkeur al vroeg in het proces betrokken, zodat hij kan meedenken met de opdrachtgever. Als start worden de wensen van de opdrachtgever besproken en geeft de consulent een richting of randvoorwaarden aan. Hier dient het beleid van de gemeente zelf als basis. Door het gezamenlijk for-

muleren van het programma van eisen van de opdrachtgever en de ruimtelijke randvoorwaarden, draagt de ervenconsulent bij aan een goed opdrachtgeverschap, hetgeen in het belang is van de aanvrager. Volgens wordt het ontwerp besproken en wordt erover geadviseerd. Tot slot toetst de consulent het definitieve ontwerp aan het gemeentelijk beleid en de gestelde voorwaarden.

De particuliere opdrachtgevers en gemeenten staan over het algemeen zeer positief tegenover de ervenconsulent. Voor gemeenten is het dankzij de provinciale subsidie niet te kostbaar en omdat de consulent al in een vroeg stadium betrokken is, kunnen procedures als de welstandsnota's sneller verlopen. Daarbij komt dat gemeenten niet altijd voldoende expertise in huis hebben, maar wel behoefte hebben aan uitwisseling van gedachten en daarom blij zijn met een onafhankelijk advies.

De eerste resultaten zijn positief. Inmiddels zijn zo'n 140 adviezen uitgebracht en waar nodig zijn de ontwerpen inderdaad aangepast in de richting van het advies, bijvoorbeeld door de plaats en vormgeving van de bebouwing of door de erfinrichting aan te passen.

Jojanneke Clarijs

Het NVMZ-nieuws